

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра музичних інструментів

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної
роботи,

проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2013 р.

Практикум роботи з оркестром (ансамблем)

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки магістра
галузь знань 0202 «Мистецтво»
спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво»

Луцьк – 2013

Робоча програма навчальної дисципліни “Практикум роботи з оркестром (ансамблем)”

для студентів спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво».-
”29”серпня 2013 р. – 10 с.

Розробник: Дзяман Зінаїда Василівна, асистент кафедри музичних інструментів.

Рецензент: Ігнатова Лариса Петрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри музичних інструментів

протокол № ___ від __. __. 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Гордійчук А.М.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією Інституту мистецтв**

протокол № ___ від __. __. 2013 р.

Голова науково - методичної
комісії Інституту мистецтв _____ (Шиманський П.Й.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № ___ від __. __. 2013 р.

Вступ

Робоча навчальна програма навчальної дисципліни розробляється на основі програми навчальної дисципліни, навчального плану з урахуванням навчального навантаження студента при вивченні дисципліни.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вдосконалення диригентської техніки студентів спеціальності “Музичне мистецтво” інституту мистецтв.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна має зв'язки з такими навчальними дисциплінами як “Основи теорії музики”, “Гармонія”, “Поліфонія”, “Сольфеджіо”, “Аналіз музичних творів”, “Іструментування” та іншими.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Оркестр (ансамбль): організація, керівництво.
2. Репетиційна робота з оркестром (ансамблем).

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3,5	0202 «Мистецтво»	вибіркова
	8.02020401 «Музичне мистецтво»	
Модулів :4		Рік підготовки 1
Змістових модулів: 2		Семестр 9-10
ІНДЗ: немає		Лекції - немає
Загальна кількість годин :126		Індивідуальні заняття -38 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних : -9 сем.-1год; 10 сем.-2 год. самостійної роботи - 1,7 індивідуальної роботи - 1,3	магістр	Лабораторні – немає
		Самостійна робота 50 год.
		Індивідуальна робота 38 год.
		Форма контролю: залік, екзамен.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: творчий розвиток особистості майбутнього викладача в процесі оволодіння мистецтвом диригування оркестром, підготовка його до організації та здійснення оркестрової діяльності школярів в умовах позакласної та шкільної роботи, підготовка високопрофесійного керівника оркестру, обумовленого належною теоретичною підготовкою знань про авторів

музики і тексту, ознайомлення колективу з твором, процес розучування твору; робота над художнім виконанням твору.

Завдання навчальної дисципліни:

завдання дисципліни передбачає взаємодію навчальних, виховних і розвиваючих функцій навчання. Навчальна функція забезпечує вивчення та виконання художньо повноцінних творів, які сприяють оволодінню оркестровими та художньо-виконавськими навичками та закріплення елементів диригентської практики, засвоєння практичної роботи з творчим колективом.

Вимоги до знань й умінь студентів:

Студенти повинні знати:

- відомості про авторів музики, зміст твору, будову, його художні особливості, партитуру, партії.
- зрозуміло ставити завдання та швидко виправляти неточності щодо їх виконання.
- досконале володіння диригентською технікою;
- особливості організації та специфіку роботи з оркестром, ансамблем (навчальний, аматорський, професійний);
- основи ефективної роботи з музичним колективом.

Студенти повинні вміти:

- визначити головне в художньому змісті оркестрового твору, порівнювати твори різні за характером, свідомо долати технічні труднощі, досягнення ансамблю, розвивати емоційну сферу виконавців, поряд з професійною майстерністю виховувати художнє мислення, педагогічні здібності, оскільки він є інтерпретатором твору, що виконується, носієм художньо-естетичних смаків;
- планувати репетиційну роботу відповідно до етапів вивчення музичних творів;
- здійснити аналіз результатів проведеної репетиції, окреслити коло наступних практичних та творчих завдань колективу;

:

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Оркестр (ансамбль): організація, керівництво.

Тема 1. Вступ. Оркестрове (ансамблеве) виконавство, його революція, сучасний стан розвитку, особливості звучання. оркестрові (ансамблеві) групи. Види оркестрів народних інструментів, ансамблів. Академічні школи народно – оркестрового, ансамблевого виконавства. Науково-методичне забезпечення. Досвід провідних оркестрів, ансамблів народних інструментів України, області. (6 год.)

Тема 2. Особливості організації оркестру, ансамблю. Навчальний, аматорський, професійний колектив. Добір учасників. Комплектування груп. Планування роботи. (6 год.)

Тема 3. Формування репертуару. Створення партитур (перекладення, аранжування, обробка). Керівник, диригент: основні функції, завдання, професійні навички, необхідні людські якості. (6 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II Репетиційна робота з оркестром (ансамблем).

Тема 4. Особливості самостійної роботи диригента. Вивчення оркестрової (ансамблевої) партитури, партій. Аналіз партитури, партій (музично - теоретичний, виконавський). Визначення функцій оркестрових(ансамблевих) партій. Планування технічно - виконавських та художніх завдань. Етапи роботи диригента над музичним твором(8 год.)

Тема 5. Репетиція. Види репетиції роботи (індивідуальна, групова, загальна). Організація, підготовка, проведення, значення. Початковий, технічний, художній етапи роботи над твором. Основні методичні прийоми диригента. Стрій, ансамбль, звуковий баланс.(6 год.)

Тема 6. Аналіз репетиційно-творчої роботи: значення, умови й особливості його здійснення. Концертна програма. Концертний виступ: підготовка, проведення, аналіз.(6 год.)

Визначення функцій оркестрових (ансамблевих) партій. Планування технічно – виконавських та художніх завдань при вивченні партитури. (2 год.)

Тема 7. Засвоєння навичок швидкого настроювання інструментів, проведення розспівування, розігрування. Аналіз партитур. Уточнення прийомів гри, штрихів, аплікатури. Визначення можливих технічно – виконавських проблем та шляхів їх ефективного подолання. Визначення шляхів досягнення чистоти інтонації, тембральної узгодженості, об'єму та звукового балансу між оркестровими (ансамблевими) партіями колективу.(2 год.)

Тема 8. Здійснення аналізу репетиційно-творчої роботи умовно (навчального) колективу. Складення орієнтовних концертних програм (тематичних) різноманітних колективів (аматорський, навчальний, професійний). Здійснення аналізу концертного вступу студентського (навчального) колективу: підготовка, проведення.(2 год.)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Індивідуальні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Оркестр (ансамбль): організація, керівництво.				
Тема 1. Колективне виконавство: особливості звучання.	25	5	10	10
Тема 2. Особливості створення. Комплектування партій. Планування.	13	3	5	5
Тема 3. Репертуар. Керівник. Диригент.	12	2	5	5
Разом за змістовим модулем 1.	50	10	20	20

Змістовий модуль 2.Репетиційна робота з оркестром (ансамблем).				
Тема 4. Аналіз партитури. Етап роботи над музичним твором.	15	5	5	5
Тема 5.Репетиція. Види репетиційної роботи. Стрій, ансамбль.	23	8	5	10
Тема 6..Концертна програма. Концертний виступ.	13	5	3	5
Тема 7. Засвоєння навичок настроювання інструментів. Аналіз партитур.	13	5	3	5
Тема 8.Аналіз репетиційної творчої роботи.	12	5	2	5
Разом за змістовим модулем 2	76	28	18	30
Усього годин	126	38	38	50

5.Теми практичних робіт

Не передбачено навчальним планом.

6. Самостійна робота

Тема	Кількість годин
Тема 1. Колективне виконавство:особливості	10
Тема 2 Особливості створення. Комплектування партій. Планування.	5
Тема 3.Репертуар. Керівник. Диригент	5
Тема 4. Аналіз партитури. Етап роботи над музичним твором.	5
Тема 5. .Репетиція. Види репетиційної роботи. Стрій, ансамбль.	10
Тема 6..Концертна програма. Концертний виступ.	5
Тема 7. Засвоєння навичок настроювання інструментів. Аналіз партитур.	5
Тема 8.Аналіз репетиційної творчої роботи.	5

Разом	50
--------------	-----------

7.Індивідуальні завдання.

Студент протягом семестру на індивідуальних заняттях отримує від викладача індивідуальні завдання, а саме : аналіз оркестрової партитури, роботу над диригентськими вправами, відеозаписи, друковану продукцію.

8.Методи та засоби навчання.

Практичні – виконання практичних робіт, навчання з фортепіано.
Наочні – ілюстрація, демонстрація, метод диригування уявним оркестром.
Комбіновані .

9.Форма підсумкового контролю успішності навчання

Модульні контрольні роботи, екзамен.

10.Методи та засоби діагностики успішності навчання

З метою діагностики успішності студентів використовуються:

- усне опитування на індивідуальних заняттях;
- практичне виконання творів;
- співбесіди на консультаціях;
- модульні контрольні роботи;
- залік, екзамен. як підсумковий засіб діагностики успішності.

Засоби – завдання для модульних контрольних робіт, підручники, навчальні посібники, репертуарні збірники.

11.Розподіл балів, які отримують студенти 9 -10 –й семестр

Поточний контроль (max = 40 балів)			Модульний контроль (max = 60 балів)	Поточний контроль (max = 40 балів)	Поточний контроль (max = 40 балів)					Модульний контроль (max = 60 балів)	Поточний контроль (max = 40 балів)
Модуль I			Модуль II	Сума балів	Модуль III					Модуль IV	Сума балів
Змістовий модуль I			МКР №1	100	Змістовий модуль II					МКР №2	100
T 1	T2	T3	60		T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	60	
10	10	20			8	8	8	8	8		

Критерії оцінювання: По кожній із тем, які виносяться на практичні заняття, виставляються максимально по вище вказаній кількості балів.

Загальна сума балів поточного контролю становить 40 балів.

18-20 балів- «відмінно» – виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями у повному обсязі та передбаченими практичними навичками;

15-17 балів -«добре»- виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, недостатньо вміє застосовувати набуті знання на практиці;

12-14 балів –«задовільно»– виставляється, якщо студент в основному оволодів матеріалом згідно програми, має основи теоретичних знань і володіє основними практичними навичками;

7-11 балів - «незадовільно» – виставляється, якщо студент не володіє понятійним апаратом, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

9-10балів-«відмінно» – виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями у повному обсязі та передбаченими практичними навичками;

8 балів-«добре» - виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, недостатньо вміє застосовувати набуті знання на практиці;

6-7 балів-«задовільно» – виставляється, якщо студент в основному оволодів матеріалом згідно програми, має основи теоретичних знань і володіє основними практичними навичками;

4-5 балів-«незадовільно» – виставляється, якщо студент не володіє понятійним апаратом, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

8 балів-«відмінно» – виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями у повному обсязі та передбаченими практичними навичками;

6-7 балів-«добре» - виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, недостатньо вміє застосовувати набуті знання на практиці;

4-5 балів-«задовільно» – виставляється, якщо студент в основному оволодів матеріалом згідно програми, має основи теоретичних знань і володіє основними практичними навичками;

1-3 балів-«незадовільно» – виставляється, якщо студент не володіє понятійним апаратом, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

Модульний контроль

54-60 балів-«відмінно» – виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями у повному обсязі та передбаченими практичними навичками;

45-53 балів-«добре» - виставляється, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, недостатньо вміє застосовувати набуті знання на практиці;

36-44 балів-«задовільно» – виставляється, якщо студент в основному оволодів матеріалом згідно програми, має основи теоретичних знань і володіє основними практичними навичками;

35-43 балів-«незадовільно» – виставляється, якщо студент не володіє понятійним апаратом, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D		
60 - 66	E		
1 – 59	Fx		

Список джерел

1. Андреев В. /Збірник п'єс для шкільного оркестру народних інструментів. Вип. 2/ Упор. Л.Греков. Андреев В. – К. Сов. композитор. (Укр. респ. відділення), 1962. – С.21-31.
2. Барсова І. Книга про оркестр. К.: Муз. Україна, 1988. – С.157.
3. Бетховен Л. Легкі п'єси для початкових оркестрів російських народних інструментів /Упор. Г.Крилов. Бетховен Л. – М.: Музгиз, 1963. – С.27-28, С.25-26, С.12-13, С.15-16.
4. Брамс І. Угорський танок №5 / Збірник популярних п'єс та пісень для оркестру народних інструментів. Інструментовка М.Хівріч.
5. Брамс І. – К.: Мистецтво, 1952. С.99-107.
6. Бодашкін М. Друга рапсодія /Антологія літератури для оркестру російських народних інструментів. Частина 4.Бодашкін М. – М.: Музика, 1987. С.96-130.
7. Глінка М. “Не щибечи, соловейко” /Легкі п'єси для дитячого оркестру народних інструментів /Упор. О.Комаров. Глінка М. – М.: Музика, 1974. С.59-68.
8. Гріг Е. Норвежський танець №3 /З репертуару російських народних інструментів оркестру ім. В.Андреева. Гріг Е.. – М.: Музика, 1976. С.46-54.
9. Дворжак А. Слов'янський танець №2. /Курс гри в оркестрі народних інструментів. Частина друга. /Упор. В.Лапченко. Дворжак А. – К., Муз. Укр., 1977. С.20-42, С.5-19.
10. Канерштейн М. Вопросы дирижирования. Конерштейн М. – М.: Музыка, 1972. - 255 с.
11. Колесса М. Основи техніки диригування. Колеса М. – К.: “Муз. Україна”, 1981. – 208с.
12. Косенко В. Гавот сі мінор. /П'єси для оркестру народних інструментів /Упор. А.В.Онуфрієнко. Косенко В. – К.: ”Муз. Україна”, 1976. – С.17-32.
13. Куліков П. Липа вековая. /Антологія літератури для оркестру російських народних інструментів. Ч.6. Куліков П. – М.: Музика, 1989. – С.146-159.

14. Лисенко М. Елегія. / П'єси для оркестру народних інструментів/ Упор. А.В.Онуфрієнко .Лисенко М. К.: Муз. Україна, 1978. С. 50-55.
15. Мусин И. Техника дирижирования. Мусин И. – М.: Музыка, 1967. – 352с.
16. Мусоргський М. Тюльрійський сад / Репертуар самодіяльного оркестру російських народних інструментів. Вип.. 8. Мусоргський М. – М.: Сов. комп., 1988. – С. 116-128, С. 22-28.
17. Мясков К. Гуцульський танок. / П'єси для оркестру народних інструментів. – К.: Муз. Україна, 1980. Мясков К. – С. 3-20. Грузинський танок. / УРРПС Республ. буд. художньої самодіяльності. – Київ, 1972. – 46 с.
18. Прокоф'єв С. Марш. / На дозвіллі. Репертуарний збірник для дитячих самодіяльних оркестрів народних інструментів. Прокоф'єв С.– К.: Музична Україна, 1978. – С.29-35.
19. Рахманінов С. Серенада. / З репертуару оркестру російських народних інструментів імені В.Андрєєва. Рахманінов С. – М.: Музыка, 1976. – С. 12-31.
20. Романс з Української симфонії невідомого автора першої чверті ХІХ ст. / Упор. В.Лапченко. / Курс гри в оркестрі народних інструментів. – К.: Музична Україна, 1981. – С.22-39.
21. Стеценко К. Пісня без слів. Вечірня пісня / Класичні твори. – К.: Муз фонд СРСР (Українська республіканська філія), 1952.Стеценко К. – С. 59-76, С. 81-83.
22. Свиридов Г. Романс. / Репертуар клубного оркестру російських народних інструментів. Вип.. 6. Свиридов Г.– М.: Музыка, 1988. – С. 60-73.
23. Сен-Санс К. Лебедь. / Начинаючому оркестру русских народных инструментов / Сост. И.Обликин. Вып. 8.Сен-Санс К. – М.: Музыка, 1976. – С. 25-36.
24. Хайкин Б. Беседы о дирижерском мастерстве: Статьи. Хайкин Б. – М.: Советский композитор, 1984. – 240 с.
25. Чайковський П. Пролісок. / Курс гри в оркестрі народних інструментів / Упор. В.Лапченко. Чайковський П. – К.: Музична Україна, 1981. С. 3-21.
26. Шостакович Д. Вальс-жарт. / Легкі п'єси для дитячого оркестру народних інструментів / Упор. О.Комаров. Шосткович Д. – М.: Музыка, 1974. – С. 12-35. Романс. / Репертуар клубного оркестру російських народних інструментів. Вип.. 7. – М.: Музыка, 1989. – С. 123-127.
27. Шамо. І. Веснянка. / П'єси для оркестру народних інструментів. Шамо І.– К.: Музична Україна, 1972. – С. 2-11.
28. Шуберт Ф. Вечірня серенада. / П'єси для оркестру російських народних інструментів. М.: Музыка, 1971.Шуберт Ф. – С. 130-158.
29. Щедрін Р. Дівочий танок. / На дозвіллі. Репертуарний збірник для дитячих самодіяльних оркестрів народних інструментів. Щедрін Р.– К.: Музична Україна, 1978. – С. 36-41.